

KÖZBESZERZÉSSEL ÉS VERSENYTÁRGYALÁSSAL KAPCSOLATOS MÉRNÖKI ETIKAI KÉRDÉSEK

Dr. Timár András

ny. egyetemi tanár, professor emeritus

Pécsi Tudományegyetem – MIK

2018

AJÁNLOTT IRODALOM

1. **2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről (Kbt)**
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500143.TV>
2. **AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/25/EU IRÁNYELVE (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (hatályos 2016. áprilistól)**
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32014L0025>
3. **Magyar Mérnöki Kamara Országos Etikai-fegyelmi Szabályzata (hatályos)**
<https://www.mmk.hu/tudastar/szabalyzatok/etikai-fegyelmi-szabalyzat.pdf>
3. **Az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége (ÉVOSZ) etikai kódexe.**
www.evosz.hu/data/dokument/etikai_kodex.doc
4. **1996. évi LVII. Törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról (Tpv)**
http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26902
5. **A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései (2014)** http://www.qvh.hu//data/cms1030604/VT_elvi_allasfoglalasok_Tpv_2015_03_09.pdf
6. **Strukturális Alapok forrásaiból finanszírozott pályázatok lebonyolításában részt vevő független szakértőkre vonatkozó összeférhetetlenségi szabályok vizsgálata.** Transparency International, Budapest, 2006. márc. (41 old.)
7. **Az ajánlattevők versenytárgyaláson való összejátszása és annak gyanút keltő jelei.** GVH, Budapest, 2006. (38 old.)
http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCEQFjAAahUKEwiglJT4lufIAhWduBoKHS56CDI&url=http%3A%2F%2Fpalyazat.gov.hu%2Fdownload%2F7874%2FGVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf&sq=AFQjCNGYsk3Imurg7xE8m1ZuiG1Lkx5Og
8. **Bőséges zsákmány – Mekkora kárt okoznak a kartellek a magyar gazdaságban?** GVH, Budapest 2008. (38 old.) <http://www.qvh.hu//data/cms1022070/58906497CA37BDDDB.pdf>

KÖZBESZERZÉS

- **Közbeszerzés:** különféle árucikkek és szolgáltatások **költségvetési szervek** általi megvásárlása, kötelező (az EU által, ill. éves költségvetésben) előírt értékhatáron felül
- A közbeszerzéseket jelenleg a **2015. évi CXLIII. Törvény a közbeszerzésekről** (Kbt.) szabályozza (azóta többször módosult)
- Közös: a finanszírozás **közpénzekből**, a megrendelések gyakran **nagy értékűek**
- Az **infrastruktúra** tervezése, építése, projektmenedzselése, műszaki ellenőrzése (**építőmérnöki tevékenység**) döntően a közbeszerzés körébe tartozik

EU KÖZBESZERZÉSI ALAPELVEK

- **Más tagállamokbéli szállítókkal szembeni *diszkrimináció tilalma*** (nem lehet nemzeti szabványokkal, vagy meghatározott műszaki eljárásokkal kizárni más tagállamok potenciális ajánlattevőit)
- ***Áruk szabad mozgása* elvének érvényesülése** (nem lehet a külföldi ajánlattevőktől különleges pénzügyi biztosítékokat kérni, a viszonyosság elvének érvényesítését feltételül szabni, az áru minőségére, összetételére, minőségi bizonylatolására külföldiek által nem teljesíthető előírásokat megszabni)
- **Letelepedés szabadsága és *szolgáltatások szabad nyújtása* elvének érvényesülése** (nem lehet a külföldi tulajdonú vállalkozások bejegyzését és szolgáltatásaikat korlátozni)

EU KÖZBESZERZÉSI IRÁNYELVEK HATÁLYA

- Az EU ***közbeszerzési piacot*** szabályozó irányelvei vonatkoznak:
 - az építési ***beruházásokra*** (tervezés, építés)
 - az ***árubeszerzésekre*** (lízing- és bérleti szerződésekre is)
 - a ***szolgáltatások vásárlására*** (tanácsadás, összeszerelés, javítás, biztosítás, könyvelés, reklámozás, adatfeldolgozás, szervezés, személyszállítás, pénzszállítás, stb.)
 - a ***közüzemi beszerzésekre*** (pl. vasúti, autóbusz és villamoshálózatok)

EU KÖZBESZERZÉSI IRÁNYELVEK TARTALMA

- **Szerződő hatóság meghatározása:** állam, állami szerv és minden, a közérdek megvalósítását szolgáló területi, vagy helyi hatóság, amelynek nincs ipari és kereskedelmi érdekeltsége, tevékenységét az állam, vagy önkormányzat finanszírozza, vagy ezek felügyelete alatt működik
- Érintett **szerződések körének** kijelölése
- A **versenyeztetés módjának** kijelölése (nyílt, zárt, vagy tárgyalásos eljárás)
- Részvétel és a megfelelés **feltételei**
- A **döntési kritériumok**, odaítélés feltételei

VÁLTOZÁSOK A MAGYAR KBT-BEN

(2016, 2018)

- Nem a legolcsóbb ajánlatok kapják a legmagasabb pontszámot; ehelyett előtérbe került a munkahelyteremtés, az innovatív megoldások alkalmazása, a gazdaságfejlesztés, minőségi alapokra helyezték az értékelést (eddig az ajánlati ár volt döntő az értékelésnél).
- A nyertes építőipari cégnek minimum 50 százalékban saját alkalmazottai és nem alvállalkozói révén kell teljesítenie a beruházást, az alvállalkozói teljesítés összesített aránya nem haladhatja meg a nyertes ajánlattevő saját teljesítésének arányát.
- A túlárazás megakadályozása érdekében lehetővé tették, hogy az ajánlatkérő előre meghatározzon egy olyan összeget, amelyet fölött érvénytelenné nyilvánítja az ajánlatot.
- Rugalmasabb eljárásrendet vezettek be: csökkentek az ajánlattételi határidők, pl. a nyílt eljárásnál 40-ről 35 napra, elektronikus benyújtás esetén 30 napra. Sürgősség esetén lehetőség van gyorsított nyílt eljárás alkalmazására is, 15 napos ajánlattételi határidővel.
- Az uniós és a nemzeti értékhatárokat időszakonként változtatják, az infláció és az árfolyamváltozások figyelembe vételével; a 2018. január 1-jétől érvényes, irányadó uniós és nemzeti érték-határokat a Közbeszerzési Hatóság állapította meg (lásd: <http://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/magyar-jogi-hatter/elnoki-tajekoztatok/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-tajekoztatoja-2018-januar-1-jetol-iranyado-kozbeszerzesi-ertekhatarokrol>)

PÁLYÁZATI RÉSZVÉTEL

- Common Procurement Vocabulary (CPV) az egyes közbeszerzéseknél leggyakrabban **alkalmazott kifejezések** többnyelvű értelmezését adja, tevékenységjegyzékekkel
- TED-Tenders Electronic Daily **adatbank** EU, Japán, USA, Svájc + 60 ország közbe-szerzési kiírását tartalmazza: ted.eur-op.eu.int
- Évente mintegy 500 000 ajánlati felhívás jelenik meg, melyek értéke összesen kb. 450 milliárd €
- ENSz Biztonsági Tanács határozatai **kizárhatnak** egyes országokat és cégeiket
- Korrupció, csalárd gyakorlat **kizáró ok**

KORRUPCIÓ ÉS CSALÁS 1

- ***Korrupct gyakorlat:***

köztisztviselő tevékenységének befolyásolása céljából bármilyen érték felajánlása, átadása, átvétele, vagy erre felhívás, illetve a személyek, a tulajdon, vagy a jó hírnév veszélyeztetése a beszerzési eljárás vagy a szerződés végrehajtása kapcsán, az üzlet megszerzése, vagy megtartása, esetleg más tisztátalan előny-szerzés érdekében a nemzetközi üzleti életben

KORRUPCIÓ-TÍPUSOK

1

KEZDEMÉNYEZŐ	ÉRINTETT PARTNER		
	Megbízó	Megbízott	Kliens
Megbízó			NR
Megbízott	Hűtlen kezelés/sikkasztás Csalás		Zsarolás
Kliens	NR	Vesztegetés	

	belső	külső	korrupció
Jelölések:	NR:	nem releváns; mivel a modell alapján nincs közvetlen kapcsolat adott felek között	

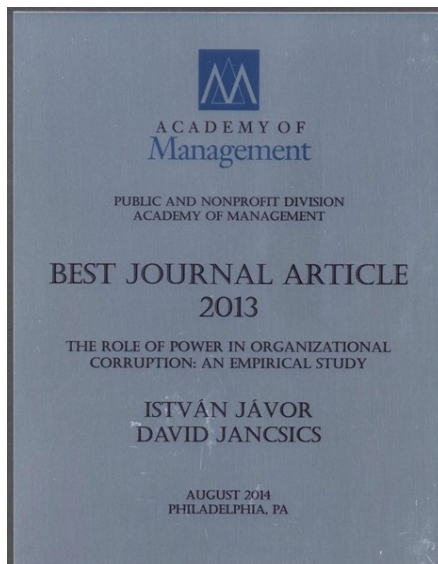
Forrás: Balogh Péter: *A társadalom fogaskerekei is rozsdásodnak? Adatok és észlelések a korrupcióról.* Corvinus, Budapest, 2011. p. 32.

- **Vesztegetés:** Kliens mint kezdeményező kenőpénzt ajánl fel a Megbízottnak, cserébe pedig szabálytalan előnyt vár
- **Zsarolás:** a Megbízott mint kezdeményező pénz vagy más előny fejében hatalmát ajánlja fel a Kliens számára
- **Hűtlen kezelés/sikkasztás:** Megbízott a rábízott vagyontárgyat, rendelkezési jogot eltulajdonítva jut anyagi előnyökhöz
- **Csalás:** Megbízott információ elrejtésével, manipulálásával tesz szert tisztességtelen anyagi előnyre

A SZERVEZETEN BELÜLI KORRUPCIÓ

- **Senki nem írta még le úgy a korrupciót, mint két magyar (Jávor István-Jancsics Dávid: *A hatalom szerepe az intézményi korrupcióban*, 2012)**

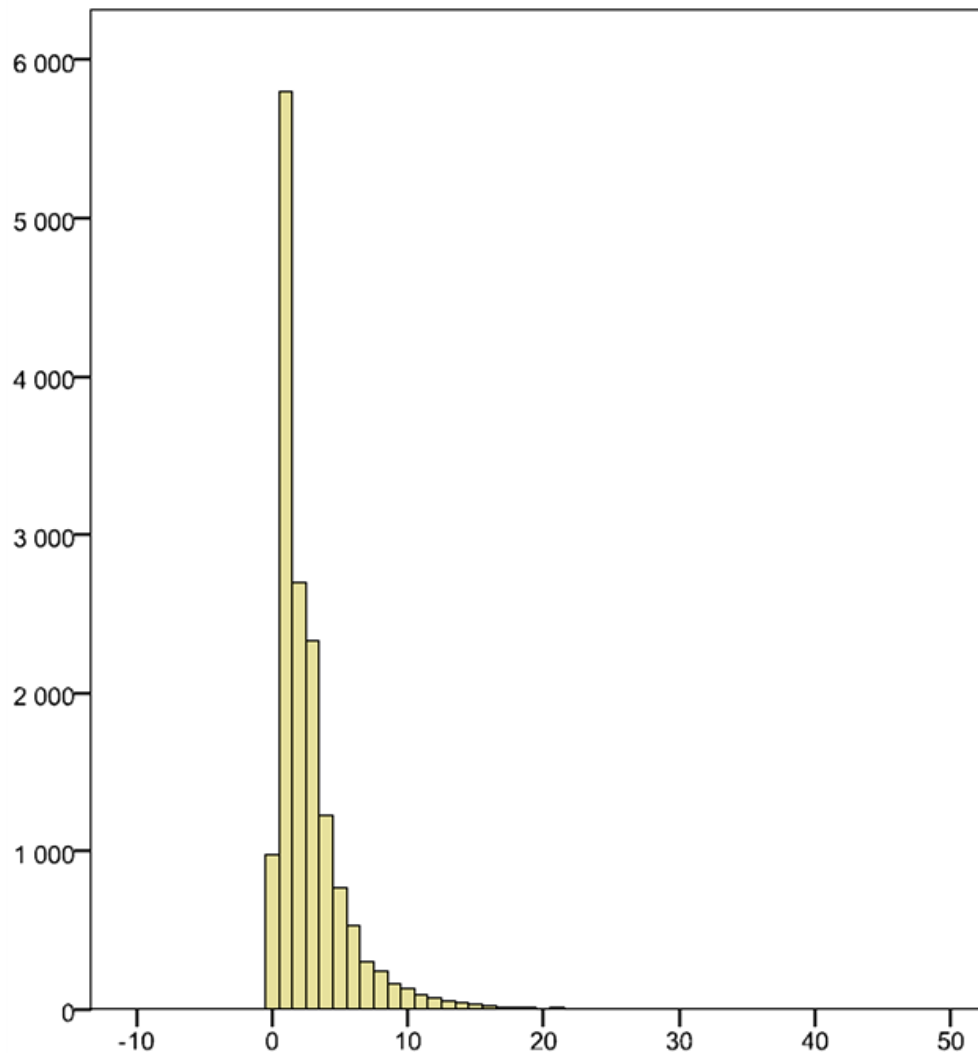
http://hvg.hu/itthon/20140821_Nalunk_nem_kellett_Amerikaban_dijaztak

- A korrupt viselkedés és a szervezeten belüli korrupció nagymértékben attól függ, hogy milyenek egy szervezeten belül a hatalmi viszonyok és milyen olyan erőforrásai vannak a szervezetnek, amelyeket esetleg illegálisan használhat fel valaki a saját javára, illetve értékesítheti a piacon.

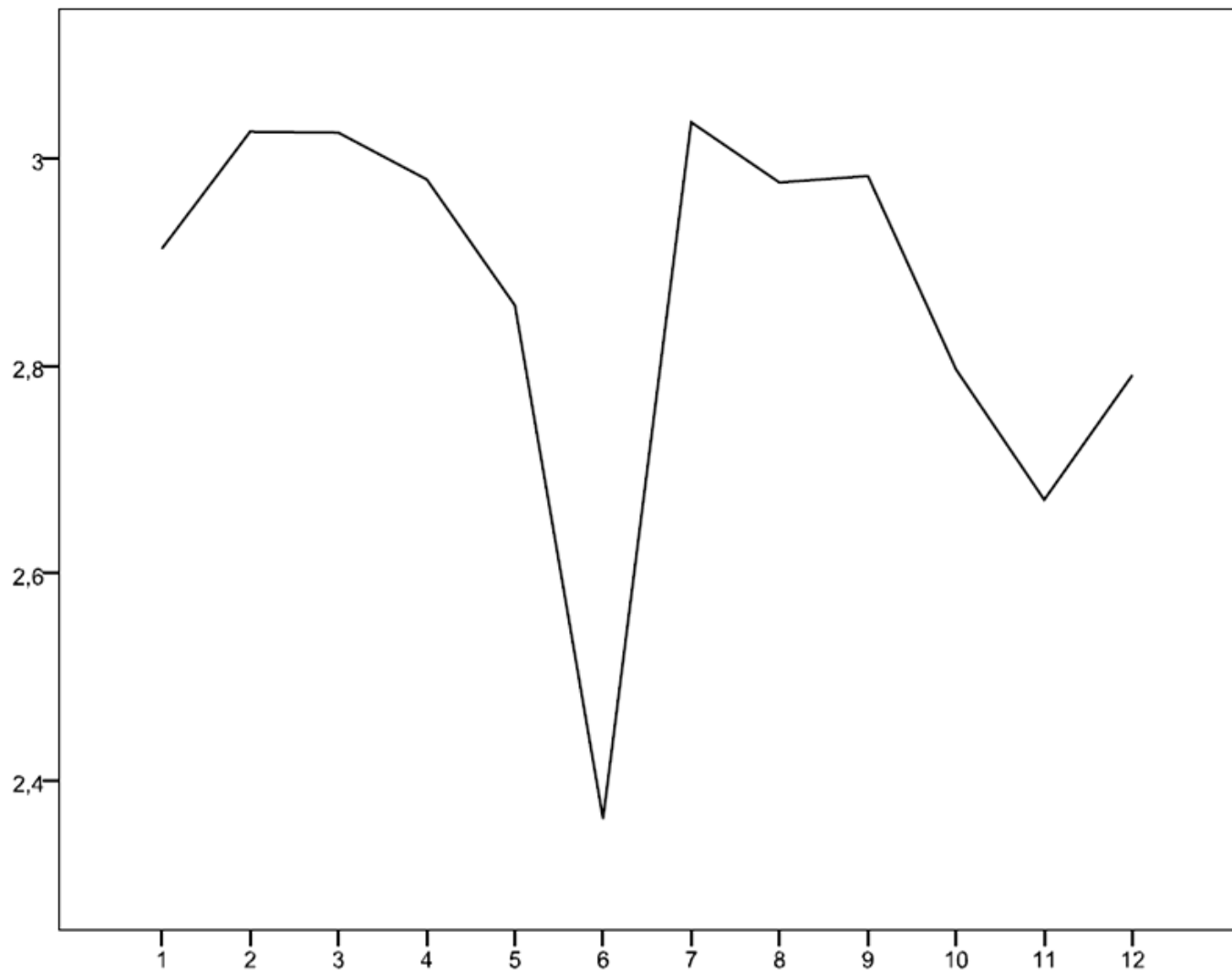
- A korrupcióban tevékenyen részt kell venniük a középszintű dolgozóknak is, akik értik, tudják, hogy miről van szó, és megoldják, hogy a közbeszerzési kiírás és a pályázatok értékelése szakmai-műszaki szempontból és jogilag is látszólag a szabályoknak megfelelő legyen, beépítve a kiskaput, amit a felső vezetők előre megbeszéltek, vagy elvárnak.

- A kiszemelt nyertesre szabva lehet „játszani” a megkövetelt referenciákkal, műszaki paraméterekkel, gazdasági megtérülési mutatókkal, jogi feltételekkel, garanciákkal, az értékelési szempontok súlyozásával, mindaddig, amíg a nem kívánatos versenytársakat esetleg ki lehet zárni formai, vagy tartalmi hibákra hivatkozva

**Közbeszerzési eljárások megoszlása az ajánlattevők száma szerint, 2010
(N=15.515)**

Forrás: *Közbeszerzések egy pályázóra és tájékoztatlan adófizetőkre.* Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Társadalompolitika Intézet Korrupciókutató-központjának kutatócsoportja. 2. jelentés. Budapest, 2011. november (11/18. old.)

A közbeszerzési ajánlattevők átlagos száma havonta, 2010 (N=14.553)

Forrás: *Közbeszerzések egy pályázóra és tájékoztatlan adófizetőkre.* Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Társadalompolitika Intézet Korrupciókutató-központjának kutatócsoportja. 2. jelentés. Budapest, 2011. november (15/18. old.)

EGYSZEREPLŐS „VERSENY”

1

- **A 2010. júniusi kiugró adat szemmel láthatóan egybeesik a kormányváltással: 2010. május 14-én vált a Bajnai kormány ügyvezető kormánygyá, és az Orbán kormány május 29-én lépett hivatalba**
- **Ha a júniusi adatoktól eltekintünk, akkor is igaz, hogy a sikeres magyar közbeszerzési eljárásokat 2010-ben az egy szereplős (ajánlattevős) pályázatok túlsúlya jellemezte; egész évi 39,9%-os arányuk ekkor csupán 39,5%-ra csökkent**

EGYSZEREPLŐS „VERSENY”

2

- **2017-ben minden korábbinál nagyobb összeget (a GDP 9,4%-át) kitevő több mint 3400 Md Ft-ot költött el *közbeszerzés* útján az állam, de ezeken a pályázatokon csak a vállalatok 11%-a indult el (az építőipari cégek körében már 19%os a részvétel)**
- **Magyarországon 2009 óta 30% körüli az olyan közbeszerzési eljárások aránya, amelyeknél csupán egyetlen gazdasági szereplő tesz ajánlatot – ez az uniós átlag csaknem duplája**
- **A hirdetmény nélküli eljárások (tehát a szándékoltan verseny nélkül odaítélt szerződések) aránya szintén magas: az évek óta 13%-os részarány a az uniós átlag háromszorosa**

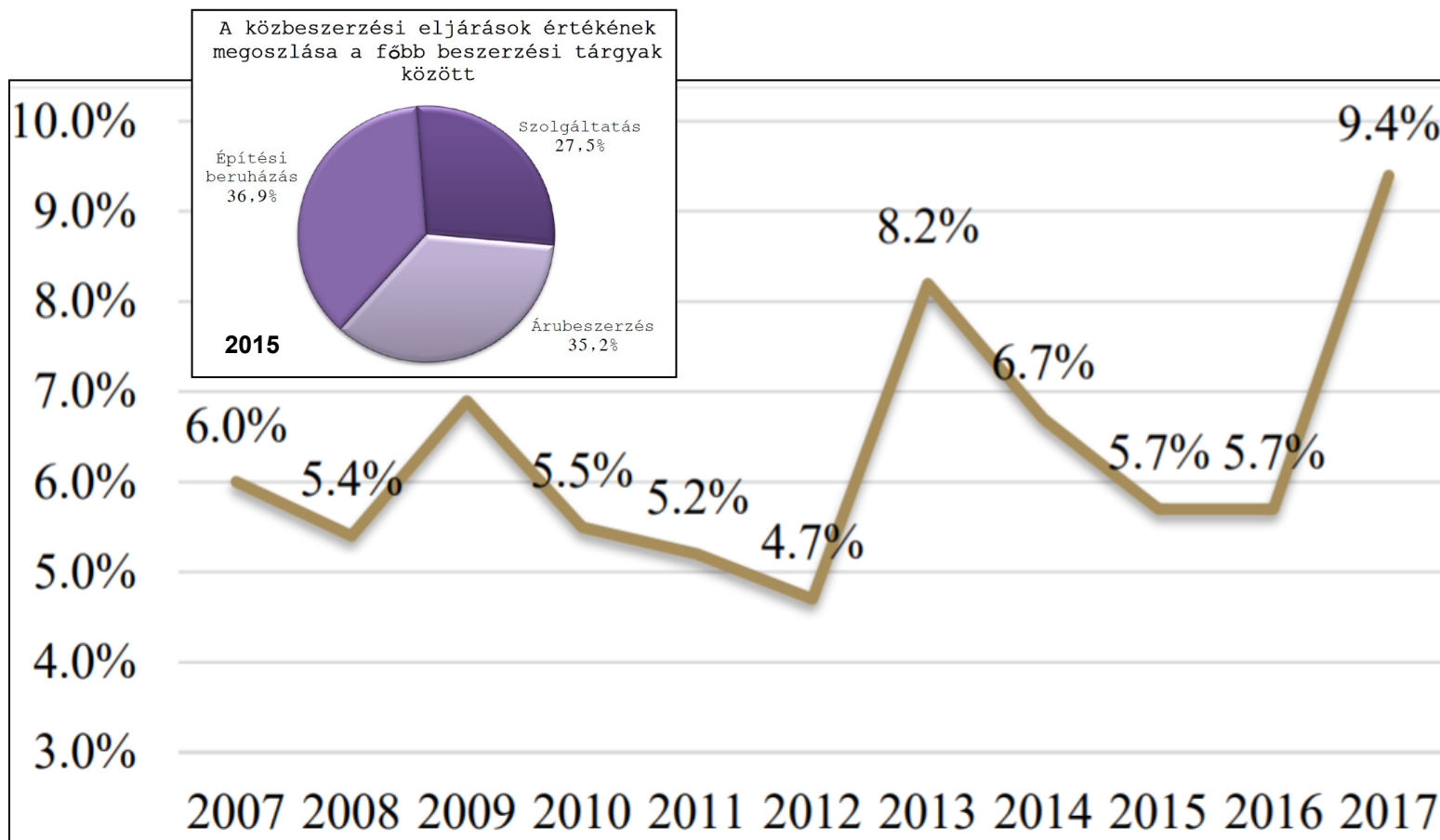
FEKETE KÖNYV

KORRUPCIÓ MAGYARORSZÁGON
2010 - 2018

 Civitas Intézet

A KÖZBERSZERZÉSEK ÉRTÉKE A GDP %-ÁBAN

(2007-2016)

Forrás: <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2018/03/Fekete-k%C3%B6nyv.pdf> és <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-tajekoztatoja-kozbeszerzesek-alakulasarol-2016-első-feleveben>

A közbeszerzési piacon a két időszakban legnagyobb piaci részesedésű 30-30 cég összes piaci részesedésének alakulása 2009-2011 között, féléves adatok (%)

Forrás: Politikai befolyás a közbeszerzési piacon? A piaci részesedések elemzése 2009-2011 - előzetes eredmények. Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Társadalompolitika Intézet Korrupciókutatóközpontjának kutatócsoportja. 4. jelentés. Budapest, 2013. február (9/22 old.)

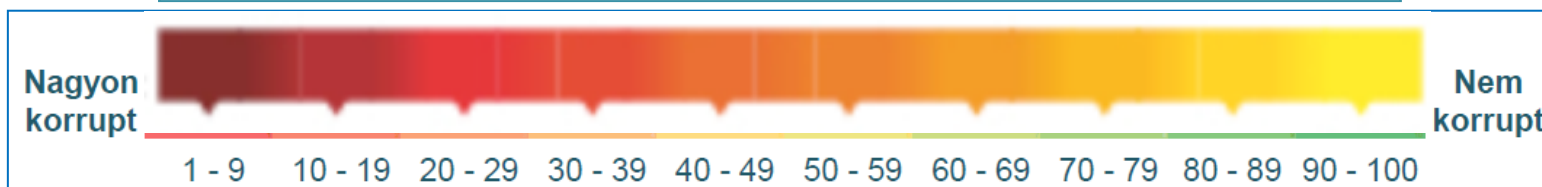
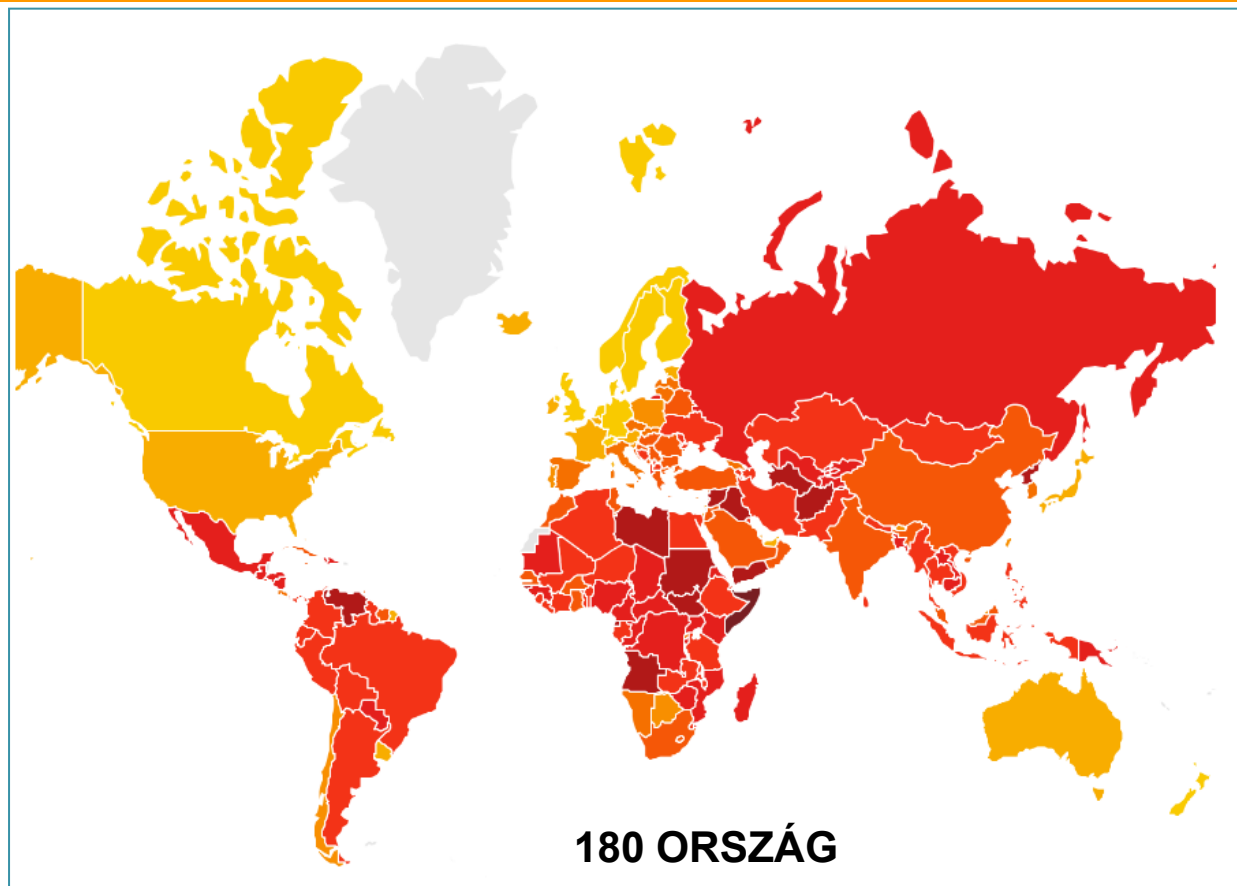
A NYERTESEK

- **2009-ben a legtöbb közbeszerzési pénzt nyerő 30 cég együttesen a közbeszerzési piac közel harmadát (30,4%) birtokolta, de részarányuk 2011 második felévére 7%-ra csökkent**
- **A 2011 második felében legnagyobb összeget nyerő 30 cég részesedése a közbeszerzési piacon a 2009-es 9,3%-ról 27%-ra nőtt**
- **Összesen hat cég tudott a legnagyobb közbeszerzési piaci részesedést elérő top 30-ban maradni mindkét időszakban (közülük öt: Duna Aszfalt kft., KÖZGÉP Zrt, SADE-Magyarország Mélyépítő kft., Strabag-MML kft. és Swietelsky Magyarország kft **tevékenykedik az építőiparban)****

TRANSPARENCY INTERNATIONAL KORRUPCIÓ ÉRZÉKELÉSI INDEX (CPI) - 2017

- **A vizsgált országok több mint 2/3-ában súlyos korrupciós problémák vannak (PCI<50)**
- **A törvényesség az egyéni haszonszerzés mögé szorul**
- **A felmérésből jól látható az elégedetlenség a gazdasági nehézségekkel küzdő országokban és a közintézményekbe vetett bizalom nagymértékű csökkenése is**
- **A korrupció egyaránt rossz a demokráciának és a gazdaságnak is**

TRANSPARENCY INTERNATIONAL KORRUPCIÓ ÉRZÉKELÉSI INDEX (CPI) - 2017

KORRUPCIÓ ÉRZÉKELÉSI INDEXEK (CPI) 2017-BEN

1

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
1	New Zealand	89
2	Denmark	88
3	Finland	85
3	Norway	85
3	Switzerland	85
6	Singapore	84
6	Sweden	84
8	Canada	82
8	Luxembourg	82
8	Netherlands	82
8	United Kingdom	82
12	Germany	81
13	Australia	77
13	Hong Kong	77
13	Iceland	77
16	Austria	75
16	Belgium	75
16	United States	75
19	Ireland	74
20	Japan	73
21	Estonia	71
21	United Arab Emirates	71

23	France	70
23	Uruguay	70
25	Barbados	68
26	Bhutan	67
26	Chile	67
28	Bahamas	65
29	Portugal	63
29	Qatar	63
29	Taiwan	63
32	Brunei Darussalam	62
32	Israel	62
34	Botswana	61
34	Slovenia	61
36	Poland	60
36	Seychelles	60
38	Costa Rica	59
38	Lithuania	59
40	Latvia	58
40	Saint Vincent and the Grenadines	58
42	Cyprus	57
42	Czech Republic	57
42	Dominica	57
42	Spain	57

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
46	Georgia	56
46	Malta	56
48	Cabo Verde	55
48	Rwanda	55
48	Saint Lucia	55
51	Korea (South)	54
52	Grenada	52
53	Namibia	51
54	Italy	50
54	Mauritius	50
54	Slovakia	50
57	Croatia	49
57	Saudi Arabia	49
59	Greece	48
59	Jordan	48
59	Romania	48
62	Cuba	47
62	Malaysia	47
64	Montenegro	46
64	Sao Tome and Principe	46
66	Hungary	45
66	Senegal	45

68	Belarus	44
68	Jamaica	44
68	Oman	44
71	Bulgaria	43
71	South Africa	43
71	Vanuatu	43
74	Burkina Faso	42
74	Lesotho	42
74	Tunisia	42
77	China	41
77	Serbia	41
77	Suriname	41
77	Trinidad and Tobago	41
81	Ghana	40
81	India	40
81	Morocco	40
81	Turkey	40
85	Argentina	39
85	Benin	39
85	Kosovo	39
85	Kuwait	39
85	Solomon Islands	39
85	Swaziland	39
91	Albania	38

KORRUPCIÓ ÉRZÉKELÉSI INDEXEK (CPI)

2017-BEN

2

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
91	Bosnia and Herzegovina	38
91	Guyana	38
91	Sri Lanka	38
91	Timor-Leste	38
96	Brazil	37
96	Colombia	37
96	Indonesia	37
96	Panama	37
96	Peru	37
96	Thailand	37
96	Zambia	37
103	Bahrain	36
103	Côte D'Ivoire	36
103	Mongolia	36
103	Tanzania	36
107	Armenia	35
107	Ethiopia	35
107	Macedonia	35
107	Vietnam	35
111	Philippines	34
112	Algeria	33
112	Bolivia	33

112	El Salvador	33
112	Maldives	33
112	Niger	33
117	Ecuador	32
117	Egypt	32
117	Gabon	32
117	Pakistan	32
117	Togo	32
122	Azerbaijan	31
122	Djibouti	31
122	Kazakhstan	31
122	Liberia	31
122	Malawi	31
122	Mali	31
122	Nepal	31
122	Moldova	31
130	Gambia	30
130	Iran	30
130	Myanmar	30
130	Sierra Leone	30
130	Ukraine	30
135	Dominican Republic	29
135	Honduras	29

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
135	Kyrgyzstan	29
135	Laos	29
135	Mexico	29
135	Papua New Guinea	29
135	Paraguay	29
135	Russia	29
143	Bangladesh	28
143	Guatemala	28
143	Kenya	28
143	Lebanon	28
143	Mauritania	28
148	Comoros	27
148	Guinea	27
148	Nigeria	27
151	Nicaragua	26
151	Uganda	26
153	Cameroon	25
153	Mozambique	25
155	Madagascar	24
156	Central African Republic	23
157	Burundi	22

157	Haiti	22
157	Uzbekistan	22
157	Zimbabwe	22
161	Cambodia	21
161	Congo	21
161	Democratic Republic of Congo	21
161	Tajikistan	21
165	Chad	20
165	Eritrea	20
167	Angola	19
167	Turkmenistan	19
169	Iraq	18
169	Venezuela	18
171	Korea (North)	17
171	Equatorial Guinea	17
171	Guinea Bissau	17
171	Libya	17
175	Sudan	16
175	Yemen	16
177	Afghanistan	15
178	Syria	14
179	South Sudan	12
180	Somalia	9

AZ ÉLMEZŐNY

(2017)

Ahol az állampolgárokat szolgáló közhatalom átláthatóan és elszámoltathatóan működik, a közpénzadatok pedig nyilvánosak, hozzáférhetők

2017 Rank	Country	2017 Score	2016 Score	2015 Score	2014 Score	2013 Score	2012 Score	Region
1	New Zealand	89	90	91	91	91	90	Asia Pacific
2	Denmark	88	90	91	92	91	90	Europe and Central Asia
3	Finland	85	89	90	89	89	90	Europe and Central Asia
3	Norway	85	85	88	86	86	85	Europe and Central Asia
3	Switzerland	85	86	86	86	85	86	Europe and Central Asia
6	Singapore	84	84	85	84	86	87	Asia Pacific
6	Sweden	84	88	89	87	89	88	Europe and Central Asia
8	Canada	82	82	83	81	81	84	Americas
8	Luxembourg	82	81	85	82	80	80	Europe and Central Asia
8	Netherlands	82	83	84	83	83	84	Europe and Central Asia
8	United Kingdom	82	81	81	78	76	74	Europe and Central Asia
12	Germany	81	81	81	79	78	79	Europe and Central Asia
13	Australia	77	79	79	80	81	85	Asia Pacific
13	Hong Kong	77	77	75	74	75	77	Asia Pacific
13	Iceland	77	78	79	79	78	82	Europe and Central Asia

A SEREGHAJTÓK

(2017)

Ezekben az országokban nincs felelős állami vezetés, nem beszélhetünk elszámoltathatóságról, sem a közjót szolgáló államról

2017 Rank	Country	2017 Score	2016 Score	2015 Score	2014 Score	2013 Score	2012 Score	Region
169	Iraq	18	17	16	16	16	18	Middle East and North Africa
169	Venezuela	18	17	17	19	20	19	Americas
171	Equatorial Guinea	17	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	Sub Saharan Africa
171	Guinea-Bissau	17	16	17	19	19	25	Sub Saharan Africa
171	Korea, North	17	12	8	8	8	8	Asia Pacific
171	Libya	17	14	16	18	15	21	Middle East and North Africa
175	Sudan	16	14	12	11	11	13	Middle East and North Africa
175	Yemen	16	14	18	19	18	23	Middle East and North Africa
177	Afghanistan	15	15	11	12	8	8	Asia Pacific
178	Syria	14	13	18	20	17	26	Middle East and North Africa
179	South Sudan	12	11	15	15	14	N/A	Sub Saharan Africa
180	Somalia	9	10	8	8	8	8	Sub Saharan Africa

AZ EU TAGÁLLAMOK CPI ÉRTÉKEI

(2017)

		ORSZÁG	PONT			ORSZÁG	PONT
1.	↓	Dánia	88	15.	↓	Lengyelország	60
2.	↓	Finnország	85	16.	▬	Litvánia	59
3.	↓	Svédország	84	17.	↑	Lettország	58
4.	↑	Luxemburg	82	18.	↑	Ciprus	57
4.	↓	Hollandia	82	18.	↑	Csehország	57
4.	↑	Egyesült királyság	82	18.	↓	Spanyolország	57
7.	▬	Németország	81	21.	↑	Málta	56
8.	▬	Ausztria	75	22.	↑	Olaszország	50
8.	↓	Belgium	75	22.	↓	Szlovákia	50
10.	↑	Írország	74	24.	▬	Horvátország	49
11.	↑	Észtország	71	25.	↑	Görögország	48
12.	↑	Franciaország	70	25.	▬	Románia	48
13.	↑	Portugália	63	27.	↓	Magyarország	45
14.	▬	Szlovénia	61	28.	↑	Bulgária	43

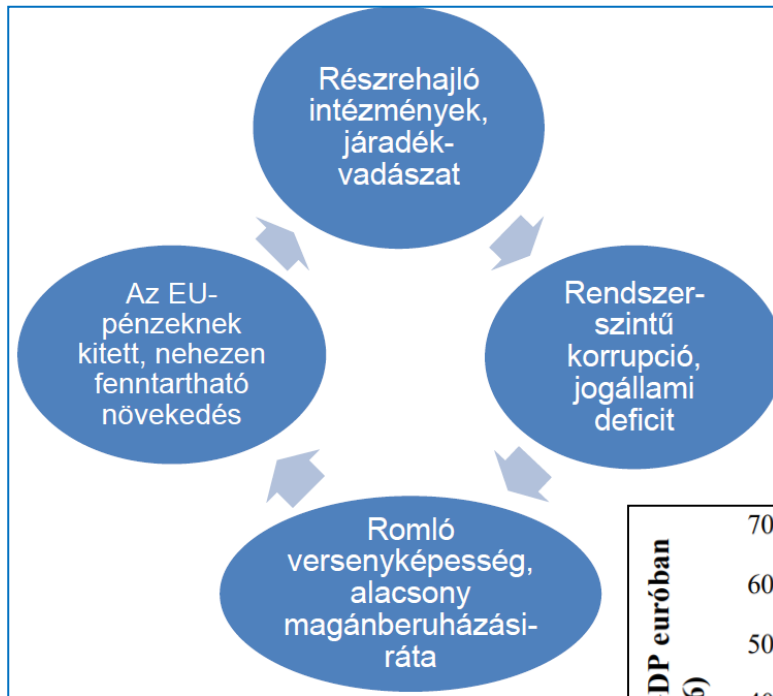
A nyilak az előző évhez viszonyított változás irányát jelzik

KELET-KÖZÉPEURÓPAI EU TAGÁLLAMOK CPI ÉRTÉKEI (2012-2017)

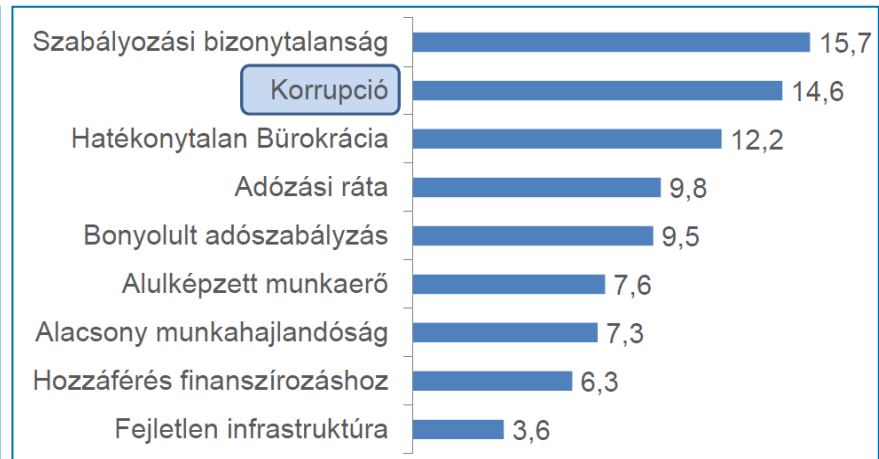
2012-ben Magyarország pontszáma 55, 2017-ben már csak 45 volt

HELYEZÉS (Régió/Világ/ 2017 (2012))	ORSZÁG	CPI 2017	CPI 2016	CPI 2015	CPI 2014	CPI 2013	CPI 2012	PONTSZÁM- VÁLTOZÁS 2012-2017	
1/21 (1)	Észtország	71	70	70	69	68	64	↑	7
2/34 (2)	Szlovénia	61	61	60	58	57	61	→	0
3/36 (3)	Lengyelország	60	62	62	61	60	58	↑	2
4/38 (5)	Litvánia	59	59	61	58	57	54	↑	5
5/40 (2)	Lettország	58	57	55	55	53	49	↑	9
5/42 (6/7)	Csehország	57	55	56	51	48	49	↑	8
6/54 (6/7)	Szlovákia	50	51	51	50	47	46	↑	4
7/57 (8/9)	Horvátország	49	49	51	48	48	46	↑	3
8/59 (8/9)	Románia	48	48	46	43	43	44	↑	4
9/66 (4)	Magyarország	45	48	51	54	54	55	↓	-10
10/71 (10)	Bulgária	43	41	41	43	41	41	↑	2

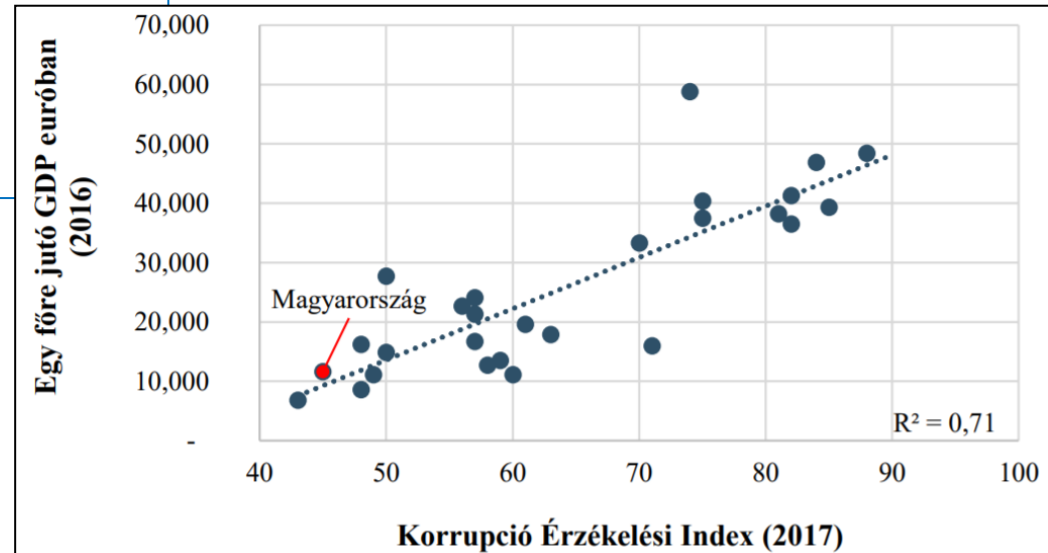
A KORRUPCIÓ ÉS A GAZDASÁGI TELJESÍTMÉNY ÖSSZEFÜGG

ÖRDÖGI KÖR

A SIKERES ÜZLET AKADÁLYAI MAGYARORSZÁGON

- ***Csalárd gyakorlat:***

tények hamis beállítása egy beszerzési eljárás, vagy szerződés végrehajtásának befolyásolása céljából, a megrendelő kárára, ideértve az ajánlattevők (az ajánlat beadása előtti, vagy utáni) megegyezését, amelynek célja mesterséges, nem versenyképes szintű ajánlati árak kialakítása, illetve a megrendelőnek a szabad és nyílt verseny előnyeitől való megfosztása

VERSENYJOG

- **Célja:**

a piaci **szabad verseny fenntartása**, megakadályozva a tisztességtelen vagy versenykorlátozó viselkedést, valamint erőfölényes helyzetek kialakulását

- **Hatálya:**

- **természetes** személyek
- **jogi** személyek
- jogi személyiség nélküli **gazdálkodó szervezetek**

- **Főbb területek:**

- **tisztességtelen verseny** tilalma
- **kartelltilalom** (versenykorlátozó megállapodások tilalma)
- gazdasági **erőfölénnyel való visszaélés** megakadályozása
- **üzletfelek megtévesztésének** tilalma
- fúzió-kontroll (vállalkozások **összefonódásának**) ellenőrzése

TISZTESSÉGTELEN VERSENY TILALMA

- Tilos gazdasági tevékenységet **tisztességtelenül** - a versenytársak, üzletfelek, a fogyasztók törvényes érdekeit sértő, azt veszélyeztető módon, vagy az üzleti etika követelményeibe ütközően – **folytatni**
- **Tisztességtelenség:** a kereskedelmi szokások, társadalmi elvárások és bírói ítéletek alapján kialakult üzleti gyakorlat tudatos figyelmen kívül hagyása
- **Folytatni:** nem egyedi, véletlenszerű magatartást tanúsítani

- Áruk, munkák, szolgáltatások beszerzésére vonatkozó **szereződés megkötését célzó**, a vásárló szempontjából legkedvezőbb szerződő fél kiválasztására irányuló **eljárás**
- Az értékhatár kijátszása a beszerzés részekre bontásával **tilos!**
- **Tanácsadói**, ellenőrzési **szolgáltatásokra** külön EU szabályozás érvényes

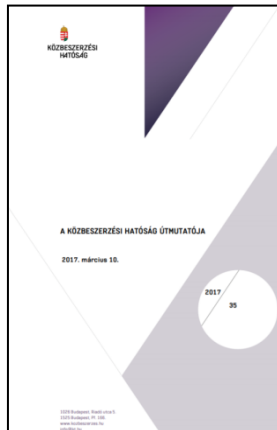
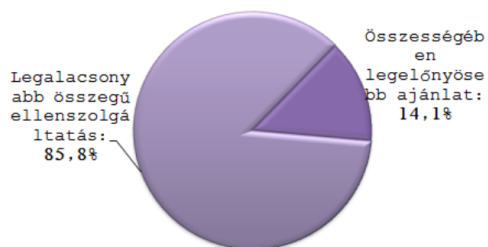
- Ajánlati/részvételi **felhívás**: versenytárgyalás szándékáról, tárgyról és feltételeiről
 - **Egyfordulós**: ajánlattevők alkalmasságának minősítése, ajánlatok elbírálása együtt
 - **Kétfordulós**: ajánlatot csak az alkalmasnak minősültek (rövid listára felvettek) tehetnek
- Versenytárgyalási **dokumentáció kiadása**
- Ajánlat kidolgozása, konzultációk (Q&A), beadása, **értékelése**, eredményhirdetés
- **Szerződéskötés**, a végrehajtás felügyelete

BONTÁS, ÉRTÉKELÉS

- Ajánlatok átvétele, **bontása**
- **Formai-tartalmi** követelmények vizsgálata
- **Kiegészítések** kérése (ha szükséges)
- **Lényegileg nem megfelelő** ajánlatok kizárása
- **Lényegileg megfelelő** ajánlatok összehasonlító értékelése
- **Legjobb**nak minősített ajánlat kiválasztása
- Legjobb ajánlat **utóminősítése**
- Javaslat a versenytárgyalás **nyertesére**
- **Értékelő jelentés** lezárása
- **Eredményhirdetés**, ajánlattevők értesítése

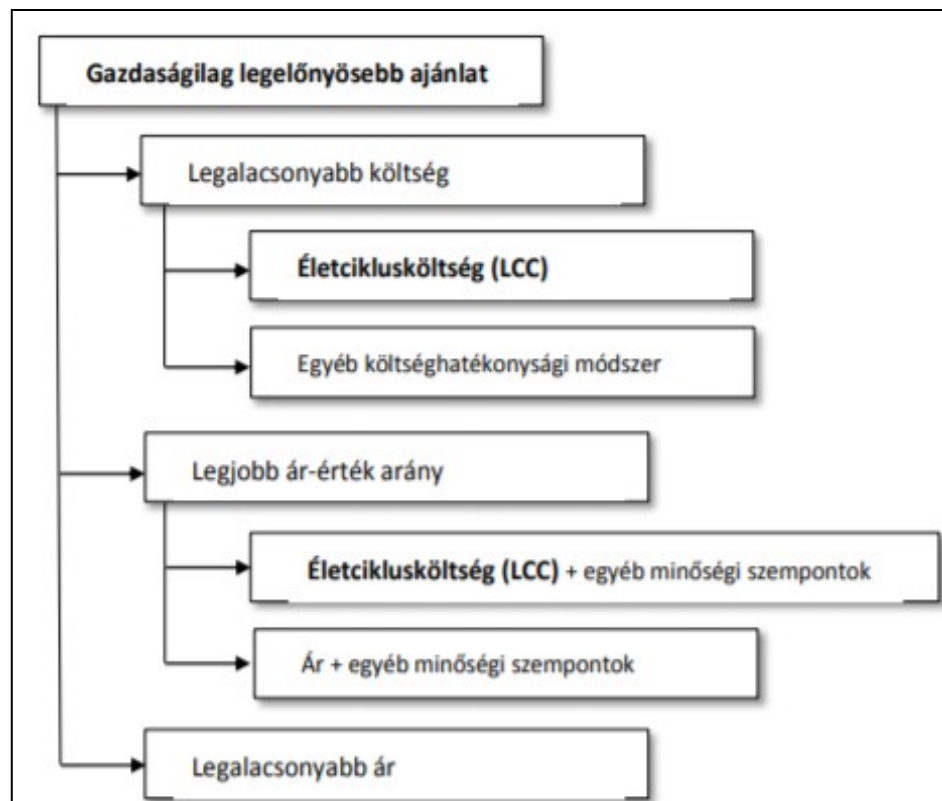
ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTOK ALKALMAZÁSA

AZ ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTOK ALKALMAZÁSÁNAK GYAKORISÁGA A 2015. ÉVBEN

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG ÚTMUTATÓJA
AZ ÉLETCIKLUSKÖLTSÉG-SZÁMÍTÁSI MÓDSZERTANOKRÓL

(K.É. 2017. évi 35. szám, 2017. március 10.)

Közbeszerzési értékelési szempontok a
Kbt. 76.§ alapján

ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG 1

- ***Összeférhetetlenség*** az üzleti, vagy szakmai tevékenység bármely területén felmerülő olyan érdekütközés, amelynek alapján a tevékenységről ***írott***, vagy ***íratlan*** etikai szabályok alapján le kell mondani
- Ha az összeférhetetlenséget az érintett ***nem jelenti be***, a bíráló bizottság erről tudomással bíró tagjai jogosultak annak megállapítását ***kezdeményezni***

ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG 2

- Egy pályázati kiírásra benyújtott pályázat vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásához szükséges dokumentumok értékelésében, minőség-ellenőrzésében vagy elbírálásában - nem vehet részt **olyan személy, aki a döntés tárgyát képező dokumentumot benyújtotta** (a továbbiakban: érdekelt szervezet), illetőleg az olyan személy, aki
 - a) az érdekelt szervezettel **munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll;**
 - b) az érdekelt szervezet **vezető tisztségviselője vagy felügyelő bizottságának tagja;**
 - c) az érdekelt szervezet **tagja, vagy abban közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik;**
 - d) az **értékelésre, minőség-ellenőrzésre vagy elbírálásra benyújtott dokumentumok előkészítésében vagy kidolgozásában bármilyen formában részt vett;**
 - e) az a)-d) pont szerinti személy **közeli hozzátartozója** [Ptk. 685. § b)];
 - f) **elfogultságát** bejelenti, illetve **magatartása** egy vagy több érdekelt szervezet iránti **elfogultságára utal**
- **Közeli hozzátartozó** a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. Törvény 685. § b) pontja szerint: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és neveltgyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér

ADAT- ÉS TITOKVÉDELEM

- A közbeszerzési eljárásokban résztvevők tudomására jutott **adatok és információk** kizárólag a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. Törvény, illetve a 2018. május 25-től alkalmazandó General Data Protection Regulation (GDPR – az EU 2016/679. sz. Általános Adatvédelmi Rendelete) rendelkezéseinek megfelelően, **az eljárások céljához kötötten** használhatók fel
- Az eljárás előkészítésében, lefolytatásában részt vevő személy (szervezet) köteles a tudomására jutott állam-, szolgálati, üzleti vagy banktitkot – jogszabályban meghatározott esetet kivéve - **megőrizni, bizalmasan kezelni** és e kötelezettségek tudomásulvételét meghatározott módon tett **nyilatkozatával megerősíteni**

AJÁNLATTEVŐK ÖSSZE- JÁTSZÁSÁNAK JELEI

1

- **Formai jelek:**
 - az egyik pályázó saját pályázatával egy **versenytársának pályázatát is** benyújtja
 - a versenytársak ajánlatai **azonos hibákat** (betűhibák, számítási hibák) tartalmaznak
 - az ajánlatok formája, **külsőalakja hasonló**
 - **ugyanazok a kellékek**, mellékletek, igazolások **hiányoznak**
 - információ arról, hogy az **ajánlattevők találkoztak** vagy tárgyalást folytattak az ajánlattétel kidolgozásának időszakában
 - az egyik ajánlattevő bizonyos ismereteket árul el **bontás előtt** versenytársa pályázatáról

AJÁNLATTEVŐK ÖSSZE- JÁTSZÁSÁNAK JELEI

2

- ***Tartalmi jelek (i):***
 - egyes ajánlattevők teljesen egyforma, részleteiben is ***azonos árakat*** jelölnek meg;
 - ***számottevő különbség*** van a legalacsonyabb ár és a többi árajánlat között;
 - egy új szállító az eddigi árstruktúrától ***teljesen eltérő árajánlatot*** tesz és a többiek árajánlata is ehhez igazodik;
 - a pályázati ***kimutatások szerint*** a nyertes rendszerint ***ugyanaz a cég***, a versenytársak alvállalkozói minőségben részt kapnak a projekt kivitelezésében;
 - a versenytársak ***egymást*** jelölik meg ***alvállalkozói*** minőségben (ez a magatartás a Kbt. szerint tilos);

AJÁNLATTEVŐK ÖSSZE- JÁTSZÁSÁNAK JELEI

3

- ***Tartalmi jelek (ii):***
 - Kiíró tudomására jut, hogy csak ***egyetlen pályázó lépett kapcsolatba*** azokkal a beszállítókkal, amelyek árai feltétlenül szükségesek voltak az ajánlat kidolgozásához (a műszaki dokumentációt sok piaci szereplő igényli, majd csak egyetlen értékelhető ajánlat érkezik)
 - Eredményes közbeszerzési eljárás után a nyertesnek kihirdetett ajánlattevő ***eláll a szerződéskötéstől*** – annak ellenére, hogy így az ajánlati biztosítékot elveszíti – arra kényszerítve az ajánlatkérőt, hogy a soron következő ajánlattevővel kössön szerződést
 - A helyi vállalkozás árajánlata ***ugyanakkora szállítási költséget*** tartalmaz, mint a messzebbről beszállítóké

- Tilos a versenytársak **egymás közötti**, valamint a **kiíróval való összejátszása**, összebeszélése a versenytárgyalás eredményének befolyásolása érdekében
- Tilos versenytárgyalási felhívást olyan **időpontban vagy feltételekkel** közzétenni, ami nyilvánvalóan, vagy nagy valószínűséggel annak **meghiúsulásához** vezet
- Tilos a versenytárgyalás **meghívottainak** oly módon történő **összeválogatása**, amelyből - a többi meghívott alkalmatlansága folytán - egy meghívott nyertessége előre látható

- **Tilos versenytárgyalási felhívás *manipulatív közzététele*, ha:**
 - a felhívást a *hivatalos közzétételt megelőzően* az ajánlattevők bármelyike megismerheti
 - egyes ajánlattevőknek a többiekhez képest részletesebb vagy *többllet-tájékoztatást* nyújtanak
 - versenytárgyalást *pénzügyi fedezet*, vagy a megtartására irányuló komoly szándék *nélkül* írnak ki
 - a felhívásbeli munkálatok elvégzését *más munkák vállalásától* teszik függővé

- Tilos a **késve beadott** ajánlatok figyelembe vétele és annak lehetővé tétele, hogy a hiányos vagy egyébként szabálytalan ajánlatot **utólag kiegészítsék**
- A kiíró valamely egysége által adott ajánlatot az elbírálásnál nem szabad figyelembe venni (**összeférhetetlenség**)
- Tilos **mással**, mint a nyertes ajánlattevővel szerződést kötni vagy vele **az ajánlat-tól eltérő tartalmú** szerződést létrehozni

- A szerződést a minden tekintetben **legelőnyösebb ajánlatot tevővel** kell megkötni, nyertes nem választható ki kizárólag a legalacsonyabb ajánlati ár alapján
- Tilos már megkötött szerződés **utólagos lényeges módosítása**, ha ez szükséges, új versenytárgyalást kell kiírni
- **Egyetlen érvényes ajánlat** esetén általában új versenytárgyalást kell kiírni

VERSENY-KORLÁTOZÁS (KARTELLEZÉS) TILALMA

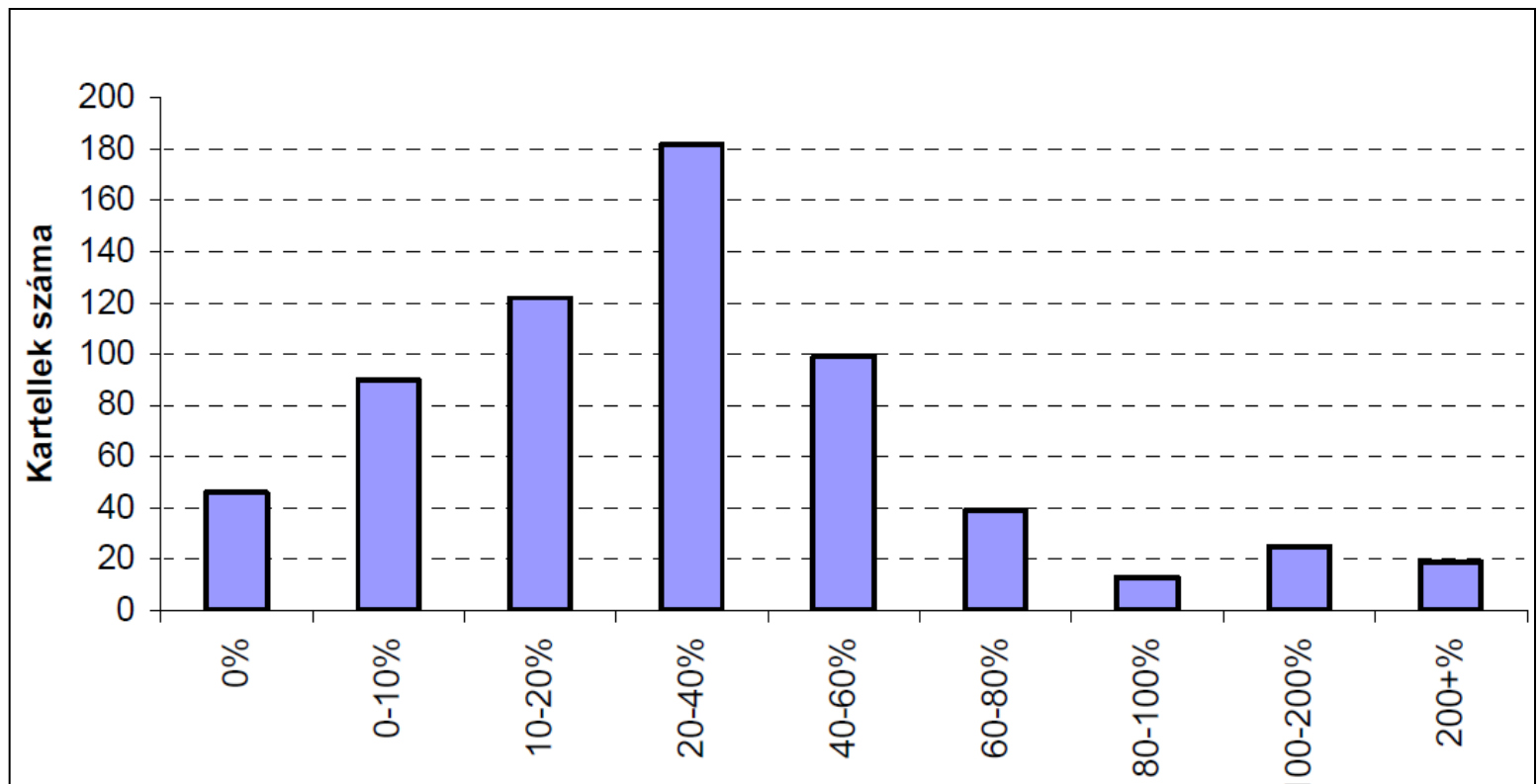
- Tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek olyan döntése, amely a **gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását** vagy **torzítását** célozza, vagy ilyen **hatást fejthet**, illetve **fejt ki**
- Ajánlattevők közötti **kartellszerveződést** a GVH vizsgálatának kell felderítenie

KARTELLEZÉS

- **Árkartell:** a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására
- **Piacfelosztás:** a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására
- **Versenytársak közötti,** a versenyeztetéssel kapcsolatos **összejátzás**
- A piacra lépés **akadályozása**
- Azonos értékű vagy jellegű ügyletek tekintetében az **üzletfelek megkülönböztetése**

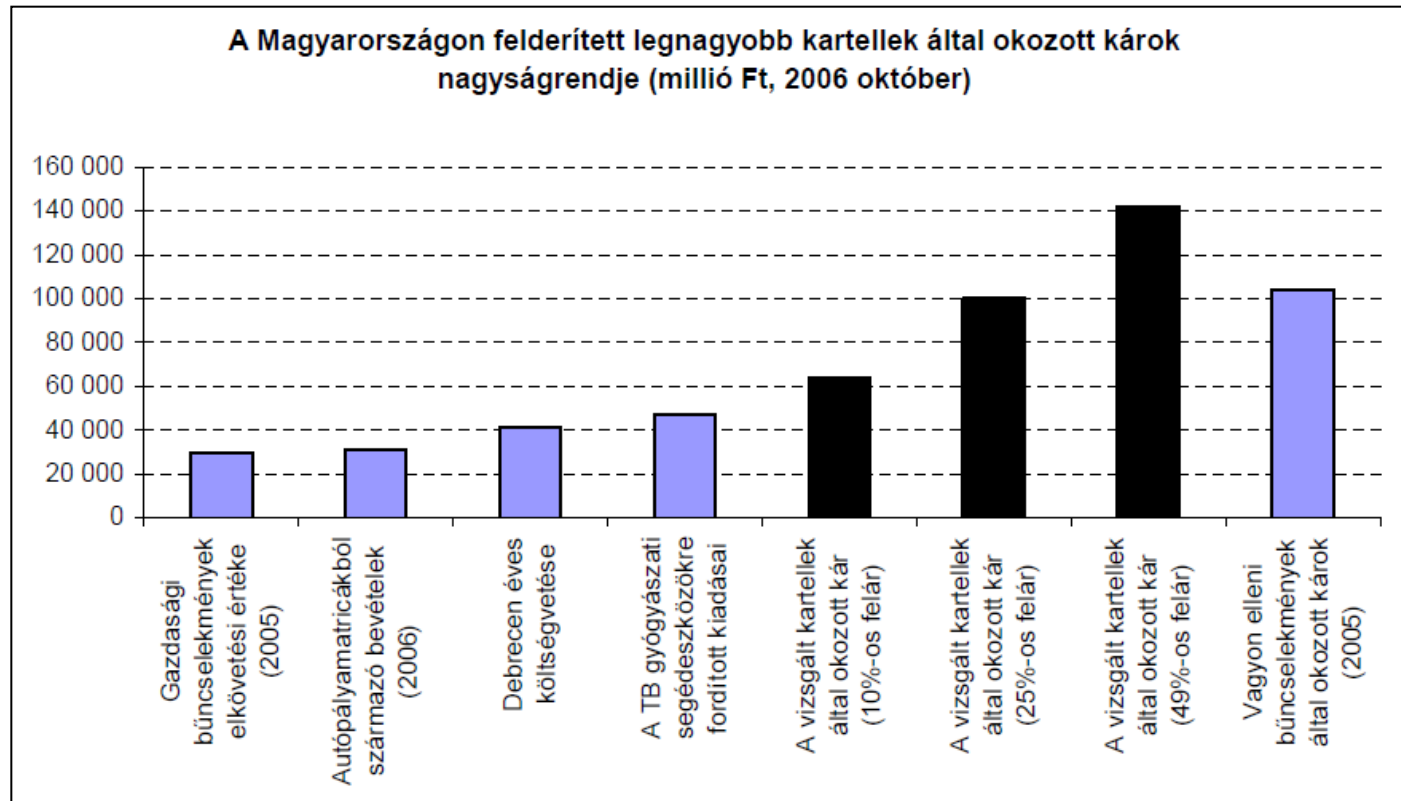
KARTELL-FELÁRAK MEGOSZLÁSA

(635 KARTELL)

Forrás: Connor, John M. (2005): *Price-Fixing Overcharges: Legal and Economic Evidence*, Purdue University Staff Paper No. 04-17

OKOZOTT KÁROK NAGYSÁGRENDJE

A Magyarországon felderített legnagyobb kartellek által okozott károk **becsült nagyságrendje.**

Forrás: Bőséges zsákmány – Mekkora kárt okoznak a kartellek a magyar gazdaságban? (GVH, Bp. 2008, 9 old.)

- A GVH 2003. februárjában hivatalból indított **versenyfelügyeleti eljárást** annak megállapítására, hogy az NA Rt. mintegy 60 km-nyi autópálya építésének érdekében 2002-ben lefolytatott közbeszerzési eljárásaival kapcsolatban: ezeket tavasszal pályáztatás nélküli ajánlatkéréssel, júliusban meghívásos, majd miután ezt a kiíró eredménytelennek nyilvánította, nyílt előminősítéses pályáztatással folytatták le
- A tavaszi ajánlatkérés kormánydöntés alapján csak egy konzorciumot érintett, ám a meghívásos, majd pedig a nyílt eljárásban fővállalkozói minőségben gyakorlatilag ugyanaz a vállalati kör vett részt. Az előkészítésnek ez a módja, különösen az eljárás újrakezdései **megkönnyítették az érintett vállalati kör számára** a versenytársi ajánlatokról való információszerzést, valamint **az egyeztetéseket**
- A meghívásos és a nyílt eljárásban elindult vállalatok között olyan megállapodás alakult ki, amellyel előzetesen **felosztották maguk között az autópálya építési munkákat**: a pályázat beadása előtt megállapodtak, hogy melyik kiírást melyikük nyeri, tájékoztatták egymást arról, hogy milyen nagyságrendű árajánlatokat tesznek. Az egyeztetések alapján a beadott pályázatban olyan ajánlatokat tettek, amelyek eredményeként a megállapodásnak megfelelő tender-győzteseket hirdethetett csak ki a kiíró. Ezzel a közbeszerzési eljárást **látszólagos versennyé** degradálták.

- Az ilyen típusú kartell az európai uniós gyakorlat szerint is a legsúlyosabban szankcionálandó **versenykorlátozások** közé tartozik, mivel közvetlenül és alapvetően **torzítja a források hatékony elosztását** és **árfelhajtó hatású**
- Az összejátszás piactorzító hatása **számottevő** volt, mert abban valamennyi, a kiíró feltételei alapján szóba jöhető, jelentős vállalkozás részt vett. A nem versenykörülmények között kialakult árak **több évre kiterjedően** befolyásolhatták a magyarországi autópálya építéseket
- A Vj-27/2003/16 határozattal kiszabott **7043 millió Ft** bírságot :

GVH Bírság (millió Ft)

▪ Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság	2212
▪ Strabag Építő Részvénytársaság	2468
▪ Hídépítő Részvénytársaság	1371
▪ EGÚT Egri Útépítő Részvénytársaság	496
▪ Debreceni Mély és Útépítő Részvénytársaság	496

az érintett vállalatok fellebbezését elutasító bírósági ítélet **másodfokon** és **harmadfokon is** jóváhagyta 2007-ben

- ***Kartellben való részvétel*** miatt **7 milliárd 178 millió forint bírságot szabott ki** a GVH 2010. június 9-én (Vj-174/2007 sz. határozat). A megbírságolt négy, illetve egy további vállalkozás magyarországi vasútvonalak, vasúti vonalszakaszok felújítására, átépítésére, rehabilitációjára kiírt közbeszerzési eljárások kapcsán előzetesen megállapodott a piac majdani felosztásáról, annak elveiről és egyes esetekben a győztes személyéről. Bírsággal nem sújtott, de a megállapodásban résztvevő ötödik vállalkozás ***engedékenységi kérelemmel*** élt azaz olyan bizonyítékot szolgáltatott, amely elengedhetetlen volt a jogsértés feltárásához (ilyen esetben a vállalkozás mentesül a bírságkiszabás alól)
- A GVH döntése alapján a Colas-csoporthoz tartozó Colas Zrt. 1,5 milliárd Ft, a Swietelsky- csoporthoz tartozó MÁVÉPCCELL Kft. 2,1 milliárd Ft, a MÁV MTM Rt. f.a. 178 millió Ft, a STRABAG-csoporthoz tartozó Szentesi Vasútépítő Kft. 3,4 milliárd Ft ***versenyfelügyeleti bírságot*** köteles megfizetni.

- A jogsértő vállalkozások a feltárt bizonyítékok szerint 2004. november 29-i találkozójukon általános **piacfelosztó megállapodást** fogadtak el, amelyben megállapodtak a Kecskemét - Kiskunfélegyháza, a Rákospalota - Újpest, a Cegléd - Szolnok, a Zalaegerszeg - Ukk vasútvonal rehabilitációjára vonatkozó tenderek egymás közötti felosztásáról
- A versenykorlátozó megállapodásban résztvevő vállalkozások elsődleges célja az volt, hogy a fenti **közbeszerzési eljárások nyertesei közülük kerüljenek ki**. A megállapodás része volt, hogy az abban résztvevő többi tagot alvállalkozóként vonják be vagy a projekt megvalósítása során, vagy egy másik közbeszerzési eljárásban közülük jelöljék meg a tender nyertesét. Így a vizsgált magatartások célja egyben az is volt, hogy **a többi potenciális**, akár más tagállamban honos **pályázót kiiktassák**, ezzel stabilizálják magyarországi piaci részesedésüket és egyben gátolják az új belépők piacon való megjelenését. Mindemellett cél volt a projektek elnyeréséért folytatott **verseny negatív hatásainak mérséklése** vagy kizárása. Ilyen lehet például a verseny eredményeképpen létrejövő, a vállalkozások számára kisebb profittal járó alacsony árszínvonal elkerülése.

GAZDASÁGI ERŐFÖLÉNY 1

- ***Gazdasági erőfölény***ben van az ***érintett piacon***, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdeemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására
- ***Érintett piac:*** az a piac, ahol a versenykorlátozó, kizáró, torzító hatás jelentkezik

GAZDASÁGI ERŐFÖLÉNY 2

- A **gazdasági erőfölény** nem tilos, csak ha ehhez **visszaélések** kapcsolódnak
- Árral kapcsolatos **visszaélések**
 - **tisztességtelen ár**: indokolatlanul magas vételi, vagy eladási ár kikötése
 - **felfaló ár**: tisztességtelenül alacsony ár, melynek célja a versenytárs kiszorítása az érintett piacról
- Indokolatlan előnyt, vagy hátrányt okozó **visszaélések**
 - **árukapcsolás**: egymáshoz természetüknél fogva nem tartozó áruk forgalmának összekapcsolása
 - **piacra lépés** indokolatlan **akadályozása**: potenciális versenytársakkal szembeni hátrányok okozása

- A GVH Vj-22/2005/145 sz. határozata szerint a MÁV ZRt 2003-2005 között **versenytörvénybe** (és az EU-versenyszabályaiba) **ütköző magatartást** tanúsított. (Az EU-hoz csatlakozásunkkal egy időben, 2004. május elsején a vasúti teher- és személyszállításban megnyílt a lehetőség új társaságok belépésére és a MÁV számára kötelezővé vált, hogy a kezelésében lévő vasúti infrastruktúrát diszkriminációmentesen bármely versenytárs rendelkezésére bocsássa.)
- Mit minősítettek erőfölénnyel való **visszaélésnek**?
 - A versenytárs magánvasutakkal kötendő pályahasználati szerződés előfeltételként bankgarancia nyújtását írta elő, amelynek összege az éves pályahasználati díj 2,5 hónapra eső része volt.
 - Nehezítette, késleltette, illetve megakadályozta a versenytárs társaságok hozzáférését a tulajdonában, illetve kezelésében álló ipar- és rakodóvágányokhoz (beleértve a vonatok kiszolgálását is).
 - Egyes kiemelt jelentőségű tömegáru-fuvaroztató vállalkozásokkal kizárólagossági kikötést tartalmazó, több évre szóló fuvarozási szerződést kötött. Így, a szóban forgó vállalatok akkor sem fordulhattak a versenytárs magánvasutakhoz, ha azok a MÁV-nál lényegesen kedvezőbb feltételeket tudtak volna kínálni.
- Bírósági ítélet másodfokon 700, harmadfokon pedig 500 millió forintra **csökkentette** az eredetileg 1,0 Md Ft-os bírságot

- Az **Európai Bizottság** 2014-ben mintegy 600 Md Ft összegezett értékű, az EU támogatását élvező magyarországi útépitési projektet átvizsgálva úgy vélte, a magyar állam nevében éveken keresztül jogsértően írta ki az útépitési tendereket a **Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.** A vizsgálat eredményeképpen panaszt nyújtott be a Közbeszerzési Hatósághoz.
- A Közbeszerzési Döntőbizottság 2014.09.17-én kelt, D.431/2014.sz. határozatával az **Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF)** kezdeményezésének, melyet a **NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.** „Vállalkozási szerződés az M85 Győr-Enese 0+000-6+800 km sz. közötti szakasz kivitelezési munkáinak elvégzése tárgyában” kiírt közbeszerzési eljárása ellen nyújtott be, **helyt adott, és megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. Törvény 39.§(1) és 55.§(3) bekezdését.**
- A Döntőbizottság arra a megállapításra jutott, hogy a nemzeti jogszabály és a joggyakorlat, továbbá az Európai Unió jogi szabályozása, joggyakorlata alapján, a tárgyi esetben az ajánlatkérő által beszerezni kívánt építési beruházás jellege, rendeltetése **nem indokolta**, hogy az ajánlattevőnek az alkalmasság feltételeként az ajánlata benyújtásának időpontjában már rendelkeznie kellett az építési helyszínétől mérve maximum 50 km közúton mért távolságra érvényes hatósági engedélyekkel rendelkező, működő aszfaltkeverő teleppel. **Ez a feltétel megkülönböztető, mivel azokat az ajánlattevőket részesíti előnyben, akik már rendelkeznek az előírt teleppel az adott helyszínen az ajánlattételi határidő időpontjában.** A Döntőbizottság ugyan megállapította a **versenykorlátozó jellegű jogsértést**, de az ajánlatkérővel szemben **nem állapított meg bírságot.**
- 2015.07.14-én az Európai Bizottság hivatalosan is **felfüggesztette** a fentiekhez hasonló tartalmú versenytárgyalási kiírások alapján folyó útépitési beruházások támogatásának folyósítását. Végül a kétoldalú tárgyalások eredményeképpen a vitatott összegnek (amely időközben 360 Md Ft-ra csökkent), csak kb. egyharmadát érintette a **korrekció** (ezt a pénzt visszavonták, viszont új, hasonló pályázatokra még le lehetett hívni).